

Motion till riksdagen 2018/19:2459

av Robert Halef (KD)

Erkänn syrianer som ursprungsfolk i Turkiet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige via FN och bilateralt med Turkiet ska verka för ett officiellt erkännande av syrianer som ursprungsfolk i Turkiet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Syrianer härstammar från den semitiska folkstammen och tillhör ursprungsbefolkningen i Turkiet, Syrien, Libanon och Irak. Syrianer, som även kallas för araméer, har levt i Turkiet i flera tusen år och i Mellanöstern från 2300-talet f. Kr. Syrianer blev tidigt kristna och har bland annat levt i nuvarande Syrien, Libanon, Turkiet, Irak och Israel.

På 600-talet uppkom islam i Mellanöstern och förföljelsen av kristna invånare påbörjades. Tusentals kristna invånare dödades och många flydde av rädsla av tvångskonvertering.

Från 1000-talet e.Kr. invaderades området av turkfolk (turktalande) under ledning av de muslimska seldjukerna och från 1300-talet fram till 29 oktober 1923 styrde osmanska riket i nuvarande Turkiet. År 1923 utropades republiken Turkiet med Kemal Atatürk som president och Turkiets nuvarande gränser fastställdes.

Vid 1900-talets början fanns det ca 2,5–3 miljoner kristna invånare i Turkiet varav ca 500 000 syrianer. Under första världskriget och under osmanska rikets sönderfall 1915–1922 begicks ett systematiskt folkmord på kristna folkgrupper i nuvarande Turkiet. Mer än 1,5 miljoner kristna invånare dödades, varav ca 70 % av syrianska befolkningen dödades på grund av sin kristna tro. Idag finns det endast ca 25 000 syrianer kvar i Turkiet.

Turkiet har ett mörkt förflutet när det gäller behandlingen av religiösa minoriteter som i tusentals år bott i det som idag är Turkiet. De syrianer och andra kristna som idag bor kvar i Turkiet har svårt att behålla sitt språk och sin kultur, samt utöva sin religion. De förtrycks och diskrimineras på grund av sin kristna tro.

Syrianska barn förnekas modersmålsundervisning, samtidigt som syriansk egendom konfiskeras och kyrkor och kloster lever under ständigt hot om stängning och konfiskering. Ett exempel är konfiskering av det religiöst, kulturellt och historiskt betydelsefulla syrisk ortodoxa klostret Mor Gabriel. Mor Gabriel grundades år 397 e.Kr. – århundraden innan islam och nationalstaten Turkiets. Klostret har ett stort historiskt, kulturellt och religiöst symbolvärde för kristna världen över, inte minst för Turkiets syrianska minoritetsbefolkning. Den 13 juni 2012 beslutade Turkiets högsta domstol att konfiskera över 250 000 kvadratmeter av det syrianska klostrets mark. Två tidigare domar från domstolen i staden Midyat hade erkänt klostret som rättmätig ägare till marken men dessa ogiltigförklarades senare av högsta domstolen i Ankara. Beslutet är i högsta grad politiskt och syftar till att inskränka den syrianska ursprungsbefolkningens mänskliga fri- och rättigheter, rätten till egendom och religionsfrihet.

På grund av det religiösa och etniska förtrycket har många syrianer lämnat Turkiet under senaste århundradena och det finns idag fler syrianer utomlands än i hemlandet. I Sverige beräknas det idag finnas cirka 150 000 syrianer. Många har flytt till Europa, USA och Australien. Om denna utveckling får fortsätta så finns risken att hela det kristna kulturarvet kommer att försvinna från Turkiet. Mot denna bakgrund är det viktigt att det turkiska parlamentet nu officiellt erkänner syrianer som ursprungsbefolkning.

Syrianer och andra kristna folkgrupper omfattas egentligen av minoritetsstatus och minoritetsrättigheter enligt Lausannefreden 1923. De icke-muslimska minoriteterna skulle få åtnjuta minoritetsstatus och därmed behandlas jämlika och kunna utöva sin religion, kultur och undervisa på sitt språk. I flera paragrafer i fredsfördraget omnämns de kristna folkgruppernas minoritetsrättigheter men de länder som var fredsmäklare har aldrig haft intresse att se till att Turkiet levde upp till sina åtaganden gentemot kristna minoriteter. Dessa mänskliga rättigheter och landets skyldighet att skydda kristna blev aldrig praktisk tillämpad. Tvärtom har syrianer och andra kristna minoriteter fortsatt diskriminerats, förföljts på grund av sin kristna tro och etnicitet. Detta har bidragit till en massflykt från landet. De flesta har flytt till andra länder på grund av trakasserier och assimileringspolitik.

De få syrianer som är kvar i landet försöker att överleva och kämpar för att behålla sin kultur, språk och utöva sin kristna tro. De möter fortfarande stora hinder av lokalbefolkning och där även rättsväsendet inte tar sitt ansvar.

Deklarationen om ursprungsfolkens rättigheter skulle befästa syrianernas historiska närvaro i landet. Att omfattas av ursprungsfolkens rättigheter skulle stärka syrianers kultur, språk och traditioner samt motverka diskriminering av ursprungsbefolkningen och skulle främja syrianernas delaktighet och rätten att bevara sin identitet. Inte minst skulle det vara en viktig signal till dagens turkar om att bl. a. syrianer är ursprungsfolk och detta skulle öka toleransen, samförståndet, jämlikheten och leda till bättre samexistens.

Syrianer uppfyller alla dessa kriterier som antogs i en FN deklARATION 2007 om ursprungsfolkens rättigheter. För att få möjlighet att utöva sin religion, kultur och bevara syriska/aramaiska språket måste Turkiet garantera syrianernas officiella status som ursprungsfolkning. Syrianer skulle då omfattas av samma rättigheter som andra ursprungsfolk i andra länder, exempelvis samerna i Sverige. Sverige bör i FN och bilateralt med Turkiet verka för ett officiellt erkännande av syrianer som ursprungsfolk i Turkiet. Detta bör ges regeringen till känna.

Robert Halef (KD)